

בעניין:

1. _____ שאלך
 ת.ז. _____
2. _____ שאלך
 ת.ז. _____
3. _____ שאלך
 ת.ז. _____, קטין, באמצעות הוריו
4. _____ שאלך
 ת.ז. _____, קטינה, באמצעות הוריה
5. _____ שאלך
 ת.ז. _____, קטינה, באמצעות הוריה
6. _____ שאלך
 ת.ז. _____, קטינה, באמצעות הוריה
7. _____ שאלך
 ת.ז. _____, קטין, באמצעות הוריו
8. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.**
 ע"י ב"כ עוה"ד גיל גן-מור (מ.ר. 37962) ו/או יוסי וולפסון
 (מ.ר. 26174) ו/או מנאל חזאן (מ.ר. 28878) ו/או עדי
 לנדאו (מ.ר. 29189) ו/או לינה אבו-מוך זועבי (מ.ר. 33775)
 ו/או שירין בטשון (מ.ר. 32737) ו/או חוה מטרס-עירון
 (מ.ר. 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566)
 מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
 רחי אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
 טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. **מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**
2. **מפקד כוחות הצבא ברצועת עזה**

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא יאפשרו לעותרים 1-7 לחזור מרצועת עזה לביתם בגדה המערבית.
- ב. מדוע לא יאפשרו המשיבים לפלסטינים, שמענם הרשום הוא ברצועה, לשנות את מקום מגוריהם לגדה המערבית.
- ג. מדוע לא יאפשרו המשיבים לפלסטינים, שמענם הרשום הוא בגדה המערבית, לשנות את מקום מגוריהם לרצועת עזה.

מבוא

עניינה של עתירה זו במשפחה, המצויה בעל כורחה ברצועת עזה. המשיבים מונעים ממנה לשוב ולהתגורר בגדה בטענה כי לפי רישומיהם ההורים, העותרים 1 ו-2, הם תושבי רצועת עזה.

המשיבים אינם נותנים לעובדות להפריע להם – לא לעובדה כי המשפחה העבירה לפני שנים את מרכז חייה לגדה, ולא לעובדה כי ההורים העבירו את מענם הרשום כדין, והשינוי אף מצוין בתעודת הזהות שלהם.

טיפולם של המשיבים בעניינם של העותרים הוא בלתי תקין, בלשון המעטה. לא פחות **מעשרה** מכתבים שלחו באי כוח העותרים מהמוקד למשיבים, ומצידם – אין קול ואין עונה.

עניינה של עתירה זו הוא גם במדיניות המשיב למנוע באופן גורף מפלסטינים הרשומים כתושבי הרצועה לעבור ולהתגורר בגדה, ומתושבים הרשומים כתושבי הגדה לעבור ולהתגורר ברצועה.

מדיניות זו היא חסרת סמכות, ומנוגדת לדין החל בשטחים. היא מנוגדת לעמדתם העקבית של המשיבים, כי הגדה והרצועה הן שטח טריטוריאלי אחד, עמדה שעוגנה בפסיקה.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת 1 (להלן – **העותרת**) והעותר 2 (להלן – **העותר**) הינם בני זוג. הם נישאו בשנת 1994. שניהם ילידי עזה. עד שנת 1998 גרו בני הזוג ברצועה והיו רשומים במרשם כתושבי הרצועה. בשנת 1998 עברו בני הזוג לגדה המערבית לצורך עבודתו של העותר. המשפחה גרה באל-ראם ומאוחר יותר בביתוניא. העותר והעותרת הודיעו כדין על שינוי כתובתם ומענם שונה כדין בתעודת הזהות. מאז חודש אוגוסט 2000 העותרת נמצאת בניגוד לרצונה ובעל כורחה ברצועת עזה. העותר הצטרף אליה בעל כורחו בתחילת שנת 2003 והוא שוהה ברצועה מאז.

2. העותרים 3-7 הם ילדיהם של בני הזוג. _____ בן ה-8, _____ בת ה-7, _____ בת ה-5, _____ בת ה-4 _____ בן השנה.

3. העותרת 7 (להלן- **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה לזכויות אדם, שמושבה בירושלים. בין השאר פועלת העמותה להבטיח את זכותם של תושבי השטחים לבחור את מקום מגוריהם ולשנותו כראות עיניהם.

4. המשיבים מחזיקים מכוח תפיסה לוחמתית בגדה המערבית וברצועת עזה. כל אחד מהם אחראי, מטעם המדינה, על שטח אחר. בין השאר מחויבים המשיבים לשמור על זכויות התושבים בשטחים הנתונים בשליטתם, לרבות הזכות לשנות את מקום המגורים והזכות לחיי משפחה ולשמירה על התא המשפחתי.

מאחר והעותרים הנם תושבי גדה, אחראי המשיב 1 לכבד את זכותם להתגורר בביתם בגדה.

המשיב 2 הוא בעל דין דרוש, שכן העותרים מצויים כרגע ברצועה, ולו הסמכות לאשר את כניסתם לישראל לצורך חזרתם לגדה.

תולדות החזקתה הכפויה של המשפחה ברצועה

5. כאמור, עד 1998 התגוררה המשפחה ברצועה, והעותר והעותרת היו רשומים במרשם כתושבי הרצועה. בשנת 1998 עברה המשפחה, שמנתה אז ארבע נפשות, להתגורר בגדה. ההחלטה לעבור לגדה נבעה ממניעים כלכליים. בעזה היה מצבה הכלכלי של המשפחה קשה. העותר קיבל הצעת עבודה ממכריו ברמאללה ועל כן הוחלט לעבור להתגורר בגדה. תחילה באל-ראם ולאחר מכן בביתוניא.

6. מאז שהגיעה המשפחה לגדה פעל העותר, לפי דרישת הדין, לשינוי המען במרשם ובתעודת הזהות. הוא הגיש הודעה מתאימה במשרד הפנים ברמאללה ושילם את האגרה הנדרשת. הליך הרישום ארך מספר חודשים והסתיים עם שינוי המען במרשם ביום 14.1.01. מענה של העותרת שונה מספר חודשים לאחר מכן.

העתקי תעודת הזהות של העותר והעותרת מצורפים ומסומנים ע/1 ו-ע/2.

7. אף שהתגוררו בגדה, החליטה העותרת ללדת את ילדיה בחיק משפחתה המורחבת ברצועה. הוריה, אחיה ודודיה של העותרת מתגוררים ברצועה. כך עשתה עם בתם השלישית וכך ביקשה העותרת לעשות עם בתם הרביעית.

8. לצורך הלידה נסעה העותרת עם ילדיה, ביום 15.8.00, מהגדה לרצועה. לאחר לידת בתה, _____, אשר נולדה ביום 28.9.00, ביקשה לחזור לגדה. איתרע מזלה, בדיוק באותה עת פרצו אירועי האינתיפאדה במלוא עוצמתם. היא פנתה מספר פעמים למת"ק במחסום ארז אך נענתה ב"אין תשובה". היא נותרה "כלואה" ברצועה, הרחק מבן זוגה. גם העותר פנה מספר פעמים למת"ק ברמאללה אך נותר ללא תשובה.

9. מאוחר יותר טען הצבא, שעל פי רישומיו העותרת היא תושבת הרצועה ועל כן אינו מאפשר לה לנסוע לגדה. באותה עת החליטו המשיבים לאסור מעבר בין הגדה לרצועה ולבטל את הסדרי "המעבר הבטוח".

גם העובדה כי העותרים שינו את מענם, והדבר נרשם כדין בתעודות הזהות שלהם, לא הביאה לשינוי בעמדת המשיבים.

10. העותרת וילדיה נאלצו לגור בבית חמיה, הוריו של העותר, בשכונת אל-שיח עג'לין בעיר עזה. אביו של העותר פירנס אותם בקושי. בתחילה עוד יכול היה העותר לשלוח כסף למשפחתו בעזה, אולם בעקבות החרפת פעולות הצבא באזור רמאללה נאלץ לסגור שני

עסקים שפתח בזה אחר זה, נותר חסר תעסוקה ונאלץ לצמצם למינימום את התמיכה במשפחתו.

11. העותרים החלו לפנות למשיב גם באמצעות המוקד להגנת הפרט, כפי שיפורט להלן, ואולם משהמשיכו המשיבים להתעלם מפניותיהם, החליט העותר כי אין הוא מסוגל יותר לחכות בבדידותו בגדה, הרחק מבת זוגתו וילדיו ולשלוט בגעגועיו. אותה עת טרם ראה העותר את בתו הרביעית. בתחילת 2003 הגיע העותר למחסום ארז. הוא חיכה שעות והתחנן להיכנס עד שלבסוף נענו החיילים במחסום לבקשתו והוא נכנס לעזה והתאחד עם משפחתו.

12. מעבר העותר מהגדה לעזה סגר סופית את הגולל על יכולתו לשקם את עצמו ואת עסקיו ודרדר את מצבה של המשפחה. בגדה חיה המשפחה ברווחה כלכלית יחסית, לפחות בשנים הראשונות. בגדה גם ישנה אפשרות סבירה יחסית להתפרנס. עתה הם מתגוררים בצפיפות עם ילדיהם בבית הורי העותר בעזה. העותר מתפרנס בקושי מעבודות מזדמנות. בחודשים האחרונים הוא לא מוצא עבודה כלל. העותרים מעוניינים לחזור לגדה.

פניות העותרים למשיבים

13. משראו העותרים כי כל פניותיהם נופלות על אוזניים ערלות, פנו אל המוקד להגנת הפרט. ביום 6.10.02 פנתה עובדת המוקד במכתב לקצין פניות הציבור של מת"ק עזה בבקשה לאפשר את חזרתה של העותרת וארבעת ילדיה לביתם בגדה.

העתק המכתב מיום 6.10.02 מצורף ומסומן ע/3.

14. ביום 14.10.02 נמסר לעובדת המוקד בטלפון ע"י אחת מעובדי פניות הציבור של המשיב, כי לפי המידע במסוף מינהל האוכלוסין אצלם, העותרת היא עזתית. מתשובה זו ברור כי שינוי הכתובת לא עודכן אצל המשיבים.

15. ביום 22.12.02 פנה המוקד לסגן עמית זוכמן מלשכת יועמ"ש הגדה בעניין העותרת. במכתב נתבקש סרן זוכמן לחדול מההחלטה הבלתי חוקית המונעת את חזרת העותרת לביתה. ב"כ העותרים דרש כי הרישום יכובד וטען כי בכל מקרה, אין למשיב סמכות למנוע מהם לעבור לגדה, ללא נימוק ביטחוני קונקרטי, שכן הגדה והרצועה הן, על פי דעתם של המשיבים, שטח טריטוריאלי אחד.

העתק המכתב מיום 22.12.02 מצורף ומסומן ע/4.

16. ביום 2.2.03 נשלחה תזכורת ראשונה.

ביום 28.7.03 נשלחה תזכורת שנייה.

ביום 24.8.03 נשלחה תזכורת שלישית.

ביום 11.11.03 נשלחה תזכורת רביעית.

ביום 28.12.03 נשלחה תזכורת חמישית. מכתב תזכורת זה כלל גם הודעה, כי עקב השתהות במתן תשובה נאלץ העותר לעזוב את בית המשפחה ועבודתו בגדה כדי להצטרף לבת זוגתו וילדיהם ברצועה.

ביום 7.3.04 נשלחה תזכורת שישית. מכתב התזכורת מוען גם ללשכת היועמ"ש בעזה.

ביום 31.5.04 נשלחה תזכורת שביעית.

ביום 27.9.04 נשלחה תזכורת שמינית.

העתקי המכתבים הנ"ל מצורפים ומסומנים ע/5-12/ע.

הטיעון המשפטי

פגיעה בזכות לשינוי מקום המגורים בתוך השטח הכבוש

17. האפשרות של התושבים לשנות את מקום מגוריהם היא זכות בסיסית. החיים מזמנים לנו כל מיני הפתעות – יש מי שמתחתן, יש מי שמתקבל ללימודים, יש מי שמקבל הצעת עבודה ויש מי שרוצה לנסות את מזלו במקום אחר - סיבות רבות ומגוונות. קח מאדם את החופש "לעבור דירה" ופגעת בתחושת החירות שלו ובכבודו כאדם חופשי.

"חיייה של אוכלוסיה, כחיו של יחיד, אינם שוקטים על השמרים אלא מצויים בתנועה מתמדת, שיש בה התפתחות, צמיחה ושינוי. ממשל צבאי אינו יכול להתעלם מכל אלה. אין הוא רשאי להקפיא את החיים". (בג"צ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל פ"ד לז(4), 785, 804).

18. זכות זו הוכרה בדין הישראלי ובדין הבינ"ל, ועוגנה בסעיף 12 לאמנה הבינ"ל בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966:

"אדם הנמצא כחוק בתוך שטחה של מדינה זכותו, בתוך שטח זה, לנוע ולבחור את מקום מגוריו באופן חופשי".

על תחולת אמנה זו בשטחים ר' חוות הדעת של ביה"ד הבינ"ל בהאג בעניין בניית גדר ההפרדה, עמ' 40-43, פסקאות 102-111.

19. זכויות אדם אכן ניתנות להגבלה, אולם תנאי ראשון לכל הגבלה מעין זו הוא **הסמכה כדין בדבר חקיקה**. בענייננו לא קיים דבר חקיקה מסמך.

20. המשיבים, כאמור, מונעים באופן כללי וגורף מעבר בין הרצועה והגדה. המקרה היחיד בו מאפשרים המשיבים לפלסטינים לעבור מהרצועה לגדה הוא כאשר ברישומיהם מופיע מענו של המבקש בגדה. התניה מעין זו, המחייבת אדם לבקש היתר מוקדם מן השלטונות לשינוי מקום המגורים, אפיינה משטרים חשוכים מן העבר. התניה זו אינה יכולה לעמוד.

ראשית, **על פי הדין החל בשטחים – אין כל דרישה מוקדמת לשינוי מען**. על פי הדין ברצועה, "מען" כלל אינו פריט חובה במרשם. על פי סעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, חובתו של תושב להודיע לרשות המוסמכת על שינוי המען היא חובה הקמה רק **לאחר** שינוי מקום המגורים, תוך 30 יום לאחר השינוי:

"חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח סמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת".

ודוקו – מדובר בהודעה בלבד. מרגע שניתנה הודעה חובתה של הרשות לשנות את הרישום ואין מדובר בסמכות רשות הדורשת הפעלת שיקול דעת. הודעה זו תינתן לרשות המוסמכת – היינו הרשות הפלסטינית.

שנית, בכל מקרה - **האפשרות לשינוי המען ברישום אינה ריאלית** עוד בימים אלו. זאת, משום שקיים נתק מוחלט בין הרשויות הפלסטיניות והישראליות, וכתוצאה מכך מסרבים המשיבים להכיר בפועל בסמכויות הנתונות על פי דין לפלסטינים.

21. לעצם העניין - המשיב טוען, כי מכיוון שברישומיו רשומים העותרים כתושבי הרצועה, אין להם זכות להתגורר בגדה. העותרים מתנגדים לקביעה זו בתוקף. גם בטרם שינו את כתובתם הייתה בידם זכות חוקית לשנות את מקום מגוריהם בתוך השטח הכבוש כראות עיניהם. הגבלת זכות זו, המכונה **תיחום מגורים**, מתאפשרת אך ורק כאמצעי מניעה, מטעמי ביטחון מוחלטים, המבוססים על תשתית עובדתית פרטנית, עדכנית ומהימנה.

ר' בעניין זה סעיפים 41-43 ו-78 לאמנת ג'נבה הרביעית; בג"ץ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל פ"ד נו (6) 352 (להלן – פרשת עג'ורי), בג"צ 9535/03 דיוק נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית תק-על 2003(3), 284.

האיסור שהטילו המשיבים על העותרים לחזור מרצועת עזה לגדה המערבית לא מתיימר להתבסס על סמכות תיחום המגורים. אין חיקוק אחר כלשהו שמקנה למשיבים סמכות להטיל איסור שכזה, ולמעשה מדובר בפעולה שנעשית **בחוטר סמכות**.

22. לעניין זה **חשוב להדגיש את עמדתם העקבית של המשיבים לפיה הגדה והרצועה הן שטח טריטוריאלי אחד**, בעל מעמד זהה.

23. בפרשת עג'ורי, אשר עסקה בתיחום מגורים, ביקש המשיב להעביר בני משפחה של מי שנחשד בביצוע פיגוע התאבדות מהגדה לעזה. ארגוני זכויות אדם, אשר הגישו עתירה נגד החלטה זו, לרבות המוקד להגנת הפרט, טענו כי מדובר בגירוש, שכן הגדה והרצועה הנם, למעשה, שטחים טריטוריאליים נפרדים.

המשיבים שללו מכל וכל פרשנות זו. הם טענו בפני בית המשפט כי הגדה והרצועה הן שטח טריטוריאלי אחד, מכל בחינה שהיא, ולפי תפיסתם של כל הנוגעים בדבר. על כן, נטען, העברה של תושב מוגן מהגדה לרצועה אינה גירוש אסור כי אם "תיחום מגורים".

24. עמדת המשיבים בפרשת עג'ורי נתמכה בסעיף 11 להסכם הביניים, שנחתם בין ישראל והרשות הפלסטינית, ובו נקבע כי:

"The two sides view the West Bank and the Gaza Strip as a single territorial unit, the integrity of which will be preserved during the interim period".

25. בית המשפט קיבל טענה זו במלואה (שם, עמ' 369).

26. מאי נפקא מינא? **אם סבור המשיב כי הגדה והרצועה הן שטח טריטוריאלי אחד, הרי שכל עוד לא הוחלט על תיחום מגורים, זכאי פלוני לשנות את מקום מגוריו כראות עיניו, גם בין הגדה והרצועה.** כפי שזכאי פלוני לעבור משכם לרמאללה ללא היתר מיוחד, כך זכאי תושב עזה לעבור להתגורר ברמאללה. טענתם של המשיבים כעת, כי מי שרשום כתושב הרצועה אינו זכאי לעבור לגור בגדה, היא טענה הלוקה בחוסר תום לב ובחוסר הגינות. המשיבים אינם יכולים לאחוז את החבל בשתי קצותיו: לעניין תיחום מגורים לטעון שהשטח הוא אחד ויחיד ואינטגרלי, ולעניין חופש התנועה בשטח (תמונת הראי של פרשת עג'ורי) לטעון שמדובר בשני שטחים נפרדים.

27. אכן, בניגוד למעבר משכם לרמאללה, כרוך המעבר מעזה לרמאללה בהיתר מעבר דרך ישראל, אשר בסמכות המשיב 2. נכון גם, כי מוסמך המשיב 2 להחליט שלא להתיר את המעבר לגדה דרך ישראל אם יש חשש קונקרטי שהשהייה בישראל תנוצל לפגיעה בביטחון המדינה, אולם באין חשש כזה (וחשש כזה לא הועלה בענייננו על ידי המשיבים) חייב המשיב 2 לאפשר את מעברו של תושב הרצועה, המבקש לשנות את מקום מגוריו לגדה, וזוהי חובתו של המשיב 1 בסיטואציה ההפוכה.

28. בכל מקרה, כעניין של מידתיות, יכולים המשיבים להתיר מעבר תוך קביעת הסדרים ביטחוניים מיוחדים או דרך מצרים וירדן.

29. אין המשיבים מוסמכים למנוע את המעבר מהטעם שהמבקש רשום כתושב עזה, ועל כן אין לו כביכול זכות להתגורר בגדה – טעם זה, כפי שהראינו, חסר בסיס בדין ועומד בסתירה לעמדתם העקבית של המשיבים.

חובת המשיבים לכבד את שינוי המען שבוצע כדין ע"י העותרים

30. כאמור, מתנים המשיבים באופן פסול ובלתי חוקי את כיבוד הזכות לשינוי מקום המגורים מהרצועה לגדה בכך, שברשימותיהם מופיע המבקש כתושב הגדה.

31. והנה – בענייננו, גם כאשר שינו העותרים את מענם כדין, סירבו המשיבים לכבד את הרישום העדכני. סירוב המנוגד לדין החל בשטחים.

32. על פי הדין החל בשטחים, נתונה הסמכות הבלעדית לשינוי מען של תושבים פלסטינים לרשות הפלסטינית. הרישום הפלסטיני הוא הרישום הקובע. רישום זה אינו דורש אישור ישראלי כתנאי לתקפותו. כל שנדרש מהרשות הפלסטינית הוא לידע את רשויות הצבא בדבר שינוי המען.

ר' חלק שלישי להסכם, נספח 1, סעיף 28, העוסק במרשם אוכלוסין ותיעוד:

28(10)(b): "The Palestinian side shall inform Israel of every change in its population registry, including, *inter alia*, any change in the place of residence of any resident".

המשיבים החילו את הסמכויות הנ"ל על השטחים באמצעות מנשר מס' 7 (בדבר יישום הסכם הביניים).

33. מאחר והעותרים מסרו הודעה לרשות המוסמכת, וזו עדכנה את מרשם האוכלוסין בהתאם, והדבר אף נרשם בתעודת הזהות שלהם, הרי שברור שהם פעלו כדין וכנדרש. רישום המען גם מהווה ראיה לכאורה לנכונות פרטי הרישום (סעיף 11 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969). העותרים זכאים להסתמך על כך ולדרוש מהמשיבים לכבד את הרישום.

פגיעה בזכותם של העותרים להתגורר בביתם ובאינטרס ההסתמכות שלהם

34. משנסעה העותרת לעזה ללדת את ילדה השני, איפשרו המשיבים את המעבר בין הגדה לרצועה ובחזרה. העותרת הסתמכה על מדיניות זו ועל כן נסעה ללדת את בנה ברצועה.

35. כאמור, איתרע מזלה של העותרת והשתנו הנסיבות עת שהתה בעזה – האינתיפאדה החלה. אף אם יש בשינוי נסיבות זה עילה לשינוי מדיניות מצד המשיבים היה עליהם למנוע פגיעה במי שכבר שינה את מצבו לרעה. העותרת לא הייתה נכנסת לעזה לו ידעה כי לא תוכל לחזור במשך זמן כה רב לבן זוגה. העותרת נפלה קורבן לנסיבות ולאטימות הלב של המשיבים.

36. היה על המשיבים להבין את מצבה המיוחד של העותרת. במקום זאת נאחזו המשיבים בעקשנות בטעמיהם הבלתי חוקיים ומנעו מהעותרת לחזור לביתה.

37. החלטת המשיבים למנוע את חזרת העותרת לביתה פוגעת בזכותה להתגורר בביתה, לעניין זה אין חשיבות לשאלת הרישום אלא לשאלה היכן מתגורר האדם בפועל:

"נקודת המוצא העקרונית הינה, כי הוצאתו של אדם ממקום מגוריו והעברתו הכפויה למקום אחר פוגעת קשות בכבודו, בחירותו ובקניינו. ביתו של אדם אינו רק קורת גג לראשו אלא גם אמצעי למיקומו הפיזי והחברתי של אדם, של חייו הפרטיים ויחסיו... מספר זכויות אדם בסיסיות נפגעות בשל עקירתו הלא רצונית של אדם מביתו והעברתו למקום אחר, גם אם העברה זו אינה כרוכה בחצייתו של גבול מדיני... זכויות אדם אלה מקורן בחלקן במשפט הפנימי של המדינות השונות, ובחלקן מעוגנות הן בנורמות של המשפט הבינלאומי (פרשת עג'ורי, עמ' 365).

פגיעה בזכויותיהם המשפחתיות של העותרים

38. החלטת המשיב פגעה קשות בעותרים; ההגבלה שהטיל המשיב על העותרת פגעה בזכותה לחופש התנועה. משמעותה היא, שעל בני הזוג נכפתה פרידה ארוכה וקשה, דווקא לאחר הלידה, בה הייתה העותרת זקוקה לעותר במיוחד. העותר לא יכול היה לראות את בתו התינוקת במשך חודשים ארוכים. הילדים הופרדו מאביהם לתקופה ממושכת.

העותרת נאלצה לחיות עם ילדיה בבית קרובי משפחה, סמוכה על שולחנם כנטל. היא וילדיה הורחקו מביתם, מסביבתם, מחבריהם. מצבם היה קשה מאוד.

העותר, שלא יכול היה להתגבר עוד על געגועיו למשפחתו נאלץ לעזוב את ביתו, את עבודתו, את קניינו ולהגיע לעזה על מנת להתאחד עם משפחתו. עתה הוא מתפרנס בדוחק, מעבודות מזדמנות, ובשלושת החודשים האחרונים הוא מובטל. מצב האבטלה בעזה הוא קשה ביותר והעותר אינו יודע כיצד יוכל להתפרנס שם בכבוד.

39. פגיעה זו במשפחה אינה עולה בקנה אחד עם מחויבותם של המשיבים לכבד את חיי המשפחה על פי הדין הישראלי והדין הבינ"ל.

"ישראל מחוייבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בינלאומיות"
(בג"צ 3648/97 סטמקה ואח' נ' שר הפנים פ"ד נג(2), 728, 787).

ר' עוד: סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966; סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966; סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית; תקנה 46 לתקנות אמנת האג.

התנהלות המשיבים

40. לא ניתן לסיים עתירה זו בלי להתייחס להתנהלות השערורייתית של המשיבים בטיפול בבקשת העותרים. **לא פחות מעשר פניות בכתב** נשלחו למשיבים ולמעט תשובה לאקונית בע"פ מאת משרד תלונות הציבור לא ניתנה לעותרים כל תשובה מוסמכת **במשך שנתיים**. גס היה ליבם של המשיבים אפילו לנוכח הסיטואציה ההומניטרית הקשה שבה קרועים בני משפחה זה מזה.

41. נדמה כי שכח המשיב את החובה הבסיסית ואת הנוהג המקובל בכל מינהל תקין - לענות לפניות, לא כל שכן לנמק את תשובתו.

42. ואם כך עושה המשיב לפונים המיוצגים ע"י עו"ד, הרי שקל לנחש מה עולה בגורל פניות של בני אדם שאינם מיוצגים.

43. לא נותר אלא למחות בקול על התנהגות זו ולקוות כי בית המשפט ייקח זאת בחשבון לעניין ההוצאות.

סיכום

המשיבים נוטלים שלא כדין, באמצעות סירוב לאפשר מעבר מהרצועה לגדה ולהיפך, את זכותם של תושבים לשנות את מקום מגוריהם כראות עינם. סירוב זה הוא פסול בין אם שינה המבקש את כתובתו ובין אם לא. ממילא לא מכבדים המשיבים שינוי מען, המדוווח להם ע"י הרשות הפלסטינית.

על אחת כמה וכמה חמור הדבר כאשר, כמו בעניינם של העותרים, קורעת החלטת המשיבים בין בני משפחה, בין ילדים לאביהם ובין משפחה לביתה.

לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים להפכו למוחלט, הן לעניין הסעד הפרטני והן לעניין הסעד הכללי. כמו כן, מתבקש בית המשפט לפסוק לטובת העותרים הוצאות ושכ"ט עו"ד.

24 בנובמבר, 2004